

Menselijke duivels

Lezen: 1 Timotheüs 3:1-13

Kunnen mensen zich gedragen als duivels? Of, erger nog: Gedragen **wij** ons van tijd tot tijd misschien als duivels? Op het eerste gezicht lijkt dit een merkwaardige vraag. Toch moeten we hier volgens de Bijbel over nadenken, want Paulus duidde bepaalde christenen aan als *diaboloï*, dat wil zeggen: als “duivelen”. In Bijbelvertalingen heeft men dit woord, wanneer het op mensen betrekking heeft, op uiteenlopende manieren weergegeven. Bepaalde verbanden die Paulus wilde leggen zijn daardoor in onze Nederlandse Bijbels niet meer te onderscheiden.

In de war gooien

De letterlijke betekenis van het woord *diabolos* is: “in de war gooier”, “door elkaar werper”. We herkennen er het voorzetsel *dia* (door) en het werkwoord *balloo* (werpen) in. Wie zijn buurman een *diabolos* noemt, heeft het over een persoon die er behagen in scheidt om tussen medemensen een wig te drijven, om anderen te beschuldigen en hen in een kwaad daglicht te stellen. Of over iemand die de zonden, de fouten en tekortkomingen van een ander overal rondbazuint, zodat de relaties van het slachtoffer worden geschaad. Het Nederlands Bijbelgenootschap heeft het woord *diabolos* daarom soms als “kwaadspreker” weergegeven.

Niet kwaadsprekend

In de door de apostel Paulus gestichte gemeenten werden sommige taken door vrouwen verricht. Een bekend voorbeeld is Febe, een christin die “dienaars” was van de gemeente te Kenchreae. Uit hoofde van haar functie had zij velen “bijstand verleend”, waaronder Paulus zelf (Rom. 16:1-2). Vermoedelijk had zij zich over bezoekers ontfermd en namens de gemeente voor hen ondersteuning en huisvesting geregeld. Om zo’n

functie te kunnen uitoefenen moesten vrouwen – net zo goed als mannen – aan bepaalde eisen voldoen. Paulus schreef daarover:

“Evenzo moeten (hun) vrouwen zijn: waardig, geen kwaadspreeksters, nuchter, betrouwbaar in alles” (1 Timotheüs 3:11).

De oorspronkelijke tekst van 1 Tim.3:11 zegt dat vrouwen geen “*diaboloï*” mogen zijn. Wie een “*duivelin*” is, kan niet als dienaar in de gemeente worden aangesteld. Op een andere plaats in Paulus’ brieven lezen we:

“Oude vrouwen [moeten] eveneens priesterlijk [zijn] in haar optreden, niet kwaadsprekend, niet verslaafd aan veel wijn, in het goede onderrichtende...” (Titus 2:3).

Ook in deze Bijbeltekst staat dat oude vrouwen geen *diaboloï* behoren te zijn. Het NBG heeft dit weergegeven als: “niet kwaadsprekend”.

Geen voet geven

Op andere plaatsen heeft men het woord *diabolos* wél als “*duivel*” weergegeven. In de brief aan de Efeziërs staat:

“Geraakt gij in toorn, zondigt dan niet; de zon mag niet over een opwelling van uw toorn ondergaan; en geeft de duivel geen voet” (Efe. 4:26-27).

Paulus geeft hier een duidelijke opdracht: “Verzoen je nog vóór het eind van de dag [dus zo spoedig mogelijk] met je medemens, geef de *diabolos* geen kans om schade aan te richten”. Met het woord *diabolos* kan de apostel het oog gehad hebben op de satan, die van tweedracht gebruik maakt om het christelijk getuigenis te verzwakken. Maar Paulus’ woorden kunnen ook worden opgevat als een waarschuwing tegen de consequenties van overmatige boosheid. Christenen die niet vergevingsgezind zijn vervallen gemakkelijk tot kwaadsprekerij. Door vanuit woede en gekwetste gevoelens te gaan roddelen over medechristenen maken ze het kwaad alleen maar erger en veroorzaken ze

tweedracht binnen de gemeente. Wie het kwaad van zijn naaste rondbazuint, gedraagt zich als een *diabolos*.

Strik des duivels

In verband met het aanstellen van een nieuwe oudste merkte Paulus op:

“Hij mag niet een pasbekeerde zijn, opdat hij niet door opgeblazenheid in het oordeel des duivels valle. Hij moet ook gunstig bekend zijn bij de buitenstaanden, opdat hij niet in opspraak kome en in een strik des duivels valle” (1 Timotheüs 3:6-7).

Ook in deze verzen hoeven we niet aan de satan te denken. In elke plaats waar een christelijke gemeente wordt gevestigd zijn sommige mensen erop uit, om de goede naam van leidinggevenden aan te tasten en hen verdacht te maken. Voor “oordeel” gebruikt Paulus het woord *krima*, dat “beschuldiging” of “veroordeling” betekent. Wanneer een pasbekeerde als oudste wordt aangesteld en hij vanwege een gemis aan levenservaring aan zelfoverschatting begint te lijden, wordt zo iemand het mikpunt van de kwaadspreker. En een oudste die ruzie heeft met zijn ongelovige burenen of die in het werk voor zijn baas niet betrouwbaar is zal in opspraak komen. De alomtegenwoordige kwaadspreker zal direct gaan rondbazuinen, dat kerkmensen in geen enkel opzicht deugen.

Lasteraars

De Here Jezus noemde Zijn discipel Judas een “duivel” (Joh. 6:70). De evangelienschrijver Johannes tekent daarbij aan: “Want die zou Hem overleveren, één van de twaalf” (Joh. 6:71, Telosvertaling). Judas roddelde over Jezus bij mensen uit de kring van het Sanhedrin, en dat zou er uiteindelijk toe leiden dat zijn Meester aan hen werd overgeleverd.

In de “laatste dagen” zullen de kerkbanken met “duivels” zijn gevuld! Want in zijn laatste brief schreef Paulus:

“Weet wel, dat er in de laatste dagen zware tijden zullen komen, want de mensen zullen... lasteraars zijn... die met een schijn van godsvrucht de kracht daarvan verloochend hebben” (2 Timotheüs 3:1-5).

Voor “lasteraars” staat in 2 Tim.3:3: *diaboloï*. Het verlangen om anderen te beschuldigen en om voorgangers in opspraak te brengen, is een kenmerk van de christelijke gemeente in de laatste dagen.

Aanklagers

Wanneer gemeenteleden over anderen praten, hun fouten en tekortkomingen breed uitmeten en hen bekritisieren, begeven ze zich op gevaarlijk terrein. Ze doen dan het werk van de duivel, die de “aanklager van de broeders” is (Openb.12:10). In deze zin kunnen christenen wel degelijk “duivels” zijn. Ieder mens gedraagt zich op bepaalde momenten als een duivel. Maar roddel, kwaadsprekerij en onbeheerste woede zijn beslist niet onschuldig. Als het woord *diabolos* in Bijbelvertalingen consequent als “duivel” was weergegeven, zouden Bijbellezers de ernst van de situatie beter inzien.

Andere weg

Jezus heeft Zijn discipelen een andere weg gewezen. Hij zei tegen hen:

“Indien uw broeder zondigt, ga heen, bestraf hem onder vier ogen”.

Over andermans zonde behoort een christen in de eerste plaats met de betrokkene te spreken, en wel “onder vier ogen”. De Here vervolgde:

“Indien hij naar u luistert, hebt gij uw broeder gewonnen”.

De zaak is dan afgedaan, er mag niet meer over gesproken worden. Jammer genoeg is niet iedereen bereid, om zijn of haar fouten te erkennen. Dus merkte de Heiland op:

“Indien hij niet luistert, neem dan nog één of twee met u mede, opdat op de verklaring van twee getuigen of van drie elke zaak vaststa. Indien hij naar hen niet luistert, zeg het dan aan de gemeente. Indien hij naar de gemeente niet luistert, dan zij hij u als de heiden en de tollenaar”¹⁴ (Mattheüs 18:15-17).

Reputatie

Aangezien er naar de wet van Mozes wordt verwezen (Deut.19:15) en er wordt gesproken over “de heiden” [= een mens uit de volken], hebben de woorden van Christus betrekking op gelovigen uit Israël. Toch kunnen gelovigen uit de volken er veel van leren. Onze Heer had respect voor andermans privacy en droeg Zijn leerlingen op om de reputatie van hun medemensen niet lichtvaardig aan te tasten.

Indien we over andermans zonde altijd zo spoedig mogelijk zouden gaan spreken met de betrokkene en er tegenover anderen over zouden zwijgen, zouden we minder het gevaar lopen om ons als “duivels” te gaan gedragen.

[Gepubliceerd in juni 2006]

¹⁴ Dat wil zeggen: Verbreek dan het contact met hem.